

5.8.2022

Allergia-, iho- ja astmaliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lääkehuollon kustannustehokkuuden parantamista koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi. STM060:00/2022. VN/15071/2022.

Inhaloitavat lääkevalmisteiksi hyväksyttäisiin vaihtokelpoisiksi

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä on tärkeää, että inhaloitavat lääkevalmisteet hyväksyttäisiin nykyistä laajemmin vaihtokelpoisten lääkevalmisteiden luettelon silloin, kun lääkevalmisteet ovat hoidollisesti samanarvoisia ja niiden antolaitteet ovat samankaltaisia. Tämä antaa enemmän vaihtoehtoja löytää hoidollisesti paras vaihtoehto kunkin yksilön kohdalla.

Terveysthuollon rooli

Liitto pitää hyvänä ehdotuksena lääkärin oikeutta kieltää lääkevaihto harkinnan mukaan. Terveysthuollon vastuu lääkkeeseen liittyvän tiedon antamisessa lääkevaihdon yhteydessä on keskeistä. Inhaloitavia lääkkeitä käyttävän on myös lääketurvallisuuden varmistamiseksi tärkeä tietää, mihin on yhteydessä lääkevaihtoon liittyvien mahdollisten ongelmien takia. Lääkkeenvaihdon yhteydessä korostuu neuvonta ja terveydenhuollossa. Lääkemääräystä ei pääsääntöisesti pitäisi antaa rutiininomaisesti edes pitkään samaa lääkettä käyttäneen kohdalla.

Jo nyt lääkkeen määräämistä koskevan asetuksen 8 §:n mukaan lääkkeen määrääjän tulee antaa potilaalle riittävät tiedot lääkkeen käyttötarkoituksesta ja käytöstä ja 9 §:n mukaan lääkkeen määrääjän tulee tarvittaessa olla yhteistyössä potilaiden yleensä käyttämien apteekkien farmaseuttisen henkilöstön kanssa potilaille annettavan lääkeneuvonnan sekä turvallisen, tehokkaan ja taloudellisen lääkehoidon toteuttamiseksi.

Apteekkien rooli

Liitto pitää hyvänä, että apteekkien neuvontavelvoitetta ehdotetaan muutettavan siten, että apteekeilla olisi nimenomainen velvoite antaa laiteopastusta vaihtotilanteessa. Koska antolaitteen käyttö on poikkeuksellinen neuvonnan muoto apteekkeissa, on asianmukaisessa neuvonnassa huolehdittava asiakkaan yksityisyydestä, mikä ei välttämättä toteudu kaikissa apteekkeissa. Liitto onkin huolissaan siitä, miten lääkevalmisteen turvallisen käytön laiteneuvonta saadaan toteutumaan siten, että se vastaa tarkoitustaan. Liitto kantaa huolta farmaseuttisen henkilökunnan resurssien riittävydestä laiteneuvonnan käyttäjäopastuksessa, joka on ensiarvoisen tärkeää lääkkeen oikean ja turvallisen käytön varmistamiseksi. Inhaloitavia lääkkeitä käyttävän terveys- ja hoitosuunnitelmaan on hyvä kirjata vastuutaho tai omahoitaja, johon voi olla yhteydessä mahdollisen lääkevaihdoksen jälkeen, jos lääkkeen käytön kanssa tulee haasteita apteekin neuvonnasta huolimatta.

Lääkelakiin ehdotettu lisäys vaihdettavan lääkevalmisteen hoidollisesta samanarvoisuudesta ja antolaitteen samankaltaisuudesta jättää avoimeksi sen, miten apteekin farmaseuttinen henkilökunta arvioi samanarvoisuutta ja -kaltaisuutta.

On tärkeää, että apteekin henkilökunta tiedostaa roolinsa lääketurvallisuuden edistäjänä ja on tarvittaessa yhteydessä hoidosta vastaavaan tahoon. Liitto näkee inhaloitavien lääkkeiden lääkevaihdon alkuvaiheen haasteena inhaloitavien lääkkeiden geneeristen nimien käyttöön siirtymisen. Suuri osa inhaloitavia lääkkeitä käyttävistä käyttää useampaa kuin yhtä inhaloitavaa lääkettä, ja eri lääkkeillä on eri käyttötarkoitukset. Apteekeissa tapahtuvassa neuvonnassa tulee lääkkeen ottotekniikan lisäksi varmistaa, että lääkkeen käyttäjä tietää myös eri lääkelaitteiden käyttötarkoituksen, erityisesti kun lääkevaihdon yhteydessä lääkelaitteiden etiketit ja nimet muuttuvat.

Viitehintaryhmän määrätymisperusteita ehdotetaan muutettavaksi siten, että viitehintaryhmään tulisi jatkossa sisältyä vähintään kaksi kaupan olevaa korvattavaa lääkevalmistetta, joista vähintään toinen olisi rinnakkaisvalmiste, rinnakkaistuontivalmiste tai rinnakkaisjakeluvalmiste. Liitto näkee tämän hyvänä asiana.

Lisäksi ehdotetaan, että biologisia lääkevalmisteita koskevat lääkemääräykset olisivat voimassa yhden vuoden. Liitto kiinnittää huomiota siihen, että inhaloitavien lääkkeiden osalta on syytä huomioida asiakkaan lääkehoidon pitkäjänteisyys ja hoitoon sitoutuminen. Lyhyt viitehintakausi voi lisätä edelleen paineita niin asiakkaille kuin apteekkihenkilökunnalle mahdollisten uusien inhalaatiovälineiden opetteluun.

Risto Heikkinen, erityisasiantuntija

Katariina Ijäs, asiantuntija